

Ставмуываса пролетаріјас, стувіаби

ВЫЛЬ ПАШ

„ЛОЗУНГ“
КОЛХОЗ

БОЛШЕВИСТСКОЈ ТУЈ ВЫЛЫН

КОМГОСИЗДАТ-СЫКТЫВКАР-1935

Ставмусьса пролетаріјас, втуатчöй!

Прөһөрөнө
1949 г.

ВЫЛ П А Ш

К. С. У. Сагундэ
Т. Р. М. Ш. Көтөрханазе
Щ. Н. Биб-ка Т. Р.
дун К. Г. У.

„ЛОЗУНГ“ КОЛХОЗ
БОЛШЕВИСТСКОЈ ТУЈ
ВЫЛЫН

ЧЕРК

0121.725-Б,

КОМИГОСИЗАТ
СЫКТЫВКАР — 1985

АВТОРГАҢ

„Лозунг“ колхоз јылыо очерк—абу художественнӧј гижӧд, Тајӧ очеркас ме кӧсјі сӧмын женыска, гӧгӧрвозна кывјӧн, петкӧдлыны ужалыо јӧзы—рабочӧјјаслы, колхозникјаслы да честнӧј ӧткаолыјаслы,—кызі „Лозунг“ колхоз партіја да Сӧвет власт вескӧдлӧм улын, сувтис большевистскӧј туј вылӧ, кызі колхозникјас асланыс честнӧј ужӧн перјӧаы колхоз пыр зајитснӧј да культурнӧј олӧм.

Вермі ег ме справитчыны аслам кӧсјӧмӧн, кушӧм тырмытӧмторјас емӧе очеркас,—та јылыо кора лыддысјасӧс јуӧртны меным тащӧм адрес куыз: Сыктывкар, „Вӧрлӧзны“ гачет редакціја *Выл Пашлы*.

Автор.

Редактор Чеусова.

Техред. М. Шестаков.

Упол. Облита № 1319, Заказ № 150. Издание № 85 Тираж 3000.
Стат. формат бум. 62×94 1/32 п. л. 43000 знаков в печ. листе.
Сдано в производство 14-XII-34 г. Подписано к печати 24-XII-34 г.

Типография Коми ГИЗ'а. г. Сыктывкар, Коммунистическая, 2.

Җеуна історіяы

Вөлі 1930 во, кодыр Лөзымын котыртчис 15 овмөсыг колхоз. Налөн вөлі 7 вөв, кымынкө мос; 5-6 кіссөм телега да важ гөр-пінә. Сесса і ставыс. Гөм вөлі „Лозунг“ колхоз. Но сійөс котыртыгјас—Сімакөв Васілеј Олексејевич да мукөд сөлөмыс бостчисны колхоз бердө, кутисны сійөс паскөдны да јонмөдны.

І 1932 воын-нын колхозын вөлі 45 овмөс, 30 вөв, 22 мөс, 6 кукаң. Лоісны і кушөм сурө машинајас. Јонмыны кутис колхоз. Секи-нын колхозчыкјаслы трудофен вылө һаһыс воіс 3,2 кілограммөн.

Но колхозын медбур вескөдлыгјас мунісны мукөд ужјас вылө. Вескалісны колхоз правленіеө һечестнөј јөз, пјаһчыкјас. Паскаліс гусагөм, усі дісціпына. Колхоз кутис воны кіссан выјөз.

Сетчө јешщө шер жугөдіс колхозлыс унжык көдасө—лоі угроза, мыј колхозыс қикөз кіссас, колхозчыкјас разөдчасны.

Кулакјас да налөн отсасыгјас һімкофәсісны, радлісны колхоз паваалөм вылө, најө агітаціја

улын өткымын колхозчыкјас сетисны шыөдчөм-
јас колхозыг петөм јылыг. Воіс сещөм кад, ко-
дыр колхозыг өшаліс-нын суныс јылын.

Но партија да правительство төждысөны кол-
хозјасөс организација да овмөс боксаң јонмө-
дөм вөсна. Лоі јонмөдөма Лөвымса сиктөвет-
лыг руководство, вежөма парторгөс, отсаліс-
ны колхозлы корены да кыпөдны вым бур
вөскөдлыгјасөс колхознөј ужын.

„Лозунг“ колхозын вөскөдлыгјас. Вөскөд вылас пукалө
колхозын јуралыг I. А. Распутин.

Чорыда вөлі кучкөма кулакјас куға, пјан-
чыкјас куға, колхоз кіетыгјас куға. Сиктөветын

выл јуралыс—коммунист Воробјов јорт, парторг Малыгина јорт, колхозын выл јуралыс—беспани тјјнөј, но замечательнөј организатор, Распућ д јорт став сөлөмнас бостчисны колхоз јонмөдөмө' сени дисциплина кыпөдөмө, актив котыртөмө.

1933-34 вога төвнас најө став вын пунктисны сы вылө, медем тыртны вөрлезан заданје, медем буржыка лөсөдчыны тувсов көза кежлө. Бурещ тасањ вөлі колө заводитны тышсө колхоз јонмөдөм вөсна, сјјөс большевистскөј туј вылө вайөдөм вөсна.

I резултатыс ез ло лчөт: кыпалі колхозын дисциплинаыс, лоі колхознөј актив, бөр кыптисны сөлөмнас колхозчыкјас. Вөрлезан заданје колхоз тыртис пөрөдөмөн і кыскөмөн 130 прөцент вылө.

Тувсов көза кежлө вөлі тырдасөс став көзан машинајас, плуг-пинајас, телегајас, вөвјас, сјјөс-көлуј.

Петисны уна дас ударчыкјас. Воссис јаслы, колхознөј читамња. „Лозунг“ колхоз сөнјасті кутис вегаыны большевистскөј вір.

Тасањ заводитчө „Лозунг“ колхозлөн выл исторја.

Колхознөј тулыс

Гажаа, гораа ызгөны тулысын шорјас. Небыда, небыда пөлтө лунтөв. Томмөмөн нумјалө шөнді. Сјјө ловчөдіс природасө, небычөдіс мујас.

А најө руалоньы кокнысика, өвтөны чөскыд дукөн.

Голөдөны плугјасөн-пиңајасөн колхоһныкјас да колхоһныцајас паскыд муердјас вылө. Мунөны плагјасөн, гудөкјасөн. Кыпыд і гажа. Солыд і һимкоф. Чолөмалөны најөс колхознөј мујасгырыс кујөд-чукөрјасөн, һебыда пуркјалан морөснаныс. І окалө-окалө һебыд лунтөв, шпорөд-чө гөрд-кумач плагјасөн.

Тырісны паскыд муердјас уна гөлөсјасөн, вөвјас гөрдлөмөн. Колхозлөн кујим бригада петіс көзны. Кујимнан бригадаыслөн выл һимјас: первојја бригада бөгтіс һим Шмідглыс; мөд бригада шуөіс Сөвет сојузса геројјас һимөн; којмөд бригада — Челускиһечјас һимөн.

Колхоһныкјас төдөны Сөвет страналыс медбур геројјассө, најө сіз-жө көсјөны лоны геројјасөн. Ез весшөрө бригадајас бөгтны һимјассө странаса медбур јөзлыс. Најө мөда-мөд костас петісны ордјысны, шуісны даc лунја срокоһ ештөдны тувсов көза, көзны отлычно вылө.

Медвоzza луннас Аэвотан кырјылын дөлаліс гөрд плаг. Сіјө паскыда шевкјөдлөмөн өвтчіс куч зіб јылын. Кымөр чір ез вөв. Муртса-на кыпөдчөма шонді. Сөвет сојузса геројјас һима бригада дофласө гөрны. Бригадир Сидөр Мішка сөталө гөрысјаслы медбөрја індөдјас, јуклө најөс эвенојас вылө. Быд эвеноын 2-3 вөв, быд эвенолы торја участок, торја заданіје.

— Сувталөй!—горөдс бригадир, і, плугјасөн
троньодчигтыр, гөрысјас петісны му вылө.

Медвозын бригадир ачыс петіс, вөчис эвено-
лы медвоzza бөрөзда.

Заводитчис көза лун.

Восколыс-восколө, метрыс-метрө пыр паска-
лө небэодөм сөд ерд.

Гидөр Мишка саяли-нын чој жылас. Сылы ты-
далоны-нын Челускиңечјас нима бригадыс гө-
рысјас, кодкөд ордјыгө сылөн бригадыс.

Челускиңечјас сөмын-на доддасөны.

— Ордјим-таж!—горзө Гидөр Мишка.

— Рытнас виэодлам,—воча горзө Челускиңеч-
јас бригадыс бригадир Михаил Павлович Куликов.

Сылөн бригадыс доктис неуна сорөнжык, но
дружнөја бостчис гөрны.

Быд участок вылын гыны кутісны гөрысјас. Быд
гөрыс төдө: колө гөрны жуыда, шылыда,
өтпаста, телезнајастөг. І гөрысјас зилөны гөрны
мічаа. Најө вежөртөны: өтi-кө, соцордјысан
договорын сетісны көсјыгөм качество боксань
гөрны буржыка; мөд-кө, кiјывснад, локыникатө
ужалөмөн 5-6 кілограмм һаңтө трудөфен вы-
лад бостны он вермы.

Гөрысјас унжыкыс нывбабајас. Мужікјас кы-
лөдчөны. Но колхоэницајас шуөны:

— Мiјанлы гөрнытө абу-нын первој. Сая та-
щөм плугнад јона кокһi. Мужікјас дорымд мi
зілжыка на гөрам.

І медвоzza луныс-жө петкөдліс, мыј колхоэ-

ыңајас збыл ыло ўжалоны бура, сөломыс,
кужан-кө најос котыртны, өзјодны.

Макоім Ағы, Онос Нафө, Левов Окоин
полководческөј бригадаса ударыңајас

Шилко Насталон секи-нын вөлі 50 трудоден
гөгөр, Исак Луфөлөн сы мында-жө. Најө леп-

тісны ежа, медвоzza лунсаыыс гөрісны, петкөд-
лісны ужын медбур обрачеңяс. На бөрса вөт-
чісны мукөд колхозницајас. На вылыс вөлі бос-
төны прімер мукөд бригадајас. Абу весшөрө
најө гөрд пөв вылыиөс.

Пажын. Кушөм муса сiјө ужалыс мортлы, кор
сылөн туша пастаыс јоныштө муз, кор кылө
сiјө јөла роклыс чөскыд көрсө, кор сојыштөм
да шөјтчыштөм бөрын музыс сылөн разалас,
бара кутас кыскыны ужө. Пажын тані, му вы-
лын мөдпөлөсжык. Мөдпөлөс абу ывлавыв сер-
паснас, тувсов шондінас мөдпөлөс—выл гажөн,
кыпыд өтувалунөн, уна гөлөс шыјасөн.

Самсон Ода төтлөн пусөма-нын рок, гөрысјас
пуксалөны бі дөрө һеыжыд кышјасө, лепталөны
пу паңјасөн тастіјасыс сотыс роксө, чөскыда
тапкөдчөны. Нһеылын колхознөј вөвјас, кылө
журскөм—најө пажнајтөны-жө. Гөрысјас сојөны
унаатнөја, термастөг, шмонітгсор.

Рок бөрын јөв, сесса шај, медбөрын шөјт-
чөг. Сојөм бөрын варовжыкөс, сорнітөны лунса
уж јылыс, көза мунөм јылыс ордјысөм јылыс.

— Мед ескө оз-жө ордјы первојја бригадаыд.
Налөн-өд вөвјасыд јонжыкөс,—шуө Марја төт.

— Час, пажын бөрас јонжыка зелөдлам дај
ог сетчөј,—кылісны гөлөсјас.

Совет сојузса герөјјас һыма бригада динө сы-
ліг тырјі локтісны Челускиһечјас һыма бригада-
ыс гөрысјас, сесса воісны Шмідт һыма бригадаыс.

Сыліг тыржі мунісны Челускиъечјас нїмабри-
гадаыг гөрысјас, бөрсаһыг колмөдїс најос мы-
ла гудөк шы.

Бригадајас сувтїсны гөрны.

Кыр јылын шпорөдчїс колхознөј плаг.

Покө Парө пөч горөдїс:

— Бостчылам!

Вывсаһ ымкофасїс тувсовја шондї,

* * *

Колхозлы колөны сама көзүсјас. Тулысын
најө медпочотнөј јөз. Мїкол Монө, Сїдөр Јаков
да мукөд көзүсјас—најө уна лунјас көзїсны
кїөн. Крут чоја мујас ыжыд машїнаөн көзны
сөкыд, дај көзасө регыджык колө вөлі ештөд-
ны. І тајө јөзыс јона мездїсны. Најө ужалїсны
пемыдыг-пемыдө, којїсны-савкїїсны зарны ід-
тусјас. Мїчаа колө көзны, самөн, мед ідтусја-
сыс гылаалїсны өтсерөн, кызі квадрат сера пөв
вылын шашкїјас.

Но ез вөвны Мїкол Монө да Сїдөр Јаков
кодөс быдөн. Колхозын сулаалїс Јогор Степан
Петыр—олөма морт-һын. Колхозын һеважөн-на.
Кодыр корїсны сїјөс көзны—ез лок.

— Ог көз һї ог сој,—вочавїзіс.

А сама көзүсјас колөны, көт орөдчы. Петыр
кужө көзны, но көсјїс јөртны колхозөс. Кык-
кујıмыг ветлїсны сы дїнө корны, но һекущөм
пөмза ез бост.

— Ме-өд і көзтөгыс-на пөта... — сорһтїс сїјө.

Віетавлём ні сорні ез отсав. Сіјö јавö сув-
тіс көза ордан туј вылө.

— Сöмын мувітö јöзсö,—шуісны колхоґнік-
јас—нінөм сещөм лодырјассö візны колхозас.

А Саадат Васка бед зор тош пырыс шуіс:

— Ме сувта көзны... Мед пöрыс кө, һөжјө-
нікөн көза... А Петыртö колö вöтлыны... мед
оз конјаслы мјан кокулын—пöмза һі добра
сыыс...

I Јогор Степан Петырöс колхозыö вöтлісны.

Колхоґнікјаслөн му вылын пажыныд пырга-
жа колö. Шмоңитөм, варовитөм, сґенгазет лыд-
дөм. Унаыс овлөны производственијö совешща-
ніјејас, роч да комі газетјас лыддөм.

Му вылас-жө быд кык лунын петö сґенгазет.
Сені гјжсö көза моґјас јылыс, быдлуња лоөм-
торјас јылыс, ордјысөм јылыс, ердөдавсöны
тырмытөмторјас, гјжөны ударнікјас јылыс, ды-
шөдчысјас јылыс. Ем гөрд да сөд пөвјас, көні
кыкнан јукөнас емөс јөз: öтыс—уж вылө воґ
петысјас, бура ужалысјас; мөд—дыр уґыс-
јас, болгысјас, молö моз вöрысјас.

Газетсö ласкөма ыжыд паґера пөв вылө да
тувјалөма беддө. Бедсö газетнас поґө новлө-
длыны местыс местаö да сацкыны кытчö колö.

Шојтґіґасын сґенгазет дорын тырыс јөз.
Најö лыддөны сетыс лодырјас вылө јоґ за-
меткајас, частушкајас, мукөдтор. Унаыс ызыт-
лө серам.

Частушкајасөн вөлі крукыштöма і Јогор Степан Петыртö, і Јаков Матренöс, і Савіт Грishaöс і унаöс мукöдöс.

Öврам Анна пыр норасö „вiсöм“ вылö, некор оз пет ужавны весiг кокны уж вылö. Сы жылыг сiг-жö пасjöма:

Öврам Анна „тöлка“ ан:
Колхозыг пыр корö нань.
Нан-кö сетан—уж оз вöч,
Вiсас нан быртöчыг стöч.

Но Öврам Анна „бурдiс“, сiјöс бурдöдiс частушка, сiјöс бурдöдiс колхозныцајаслөн лодырöс расејттöмыс... Öнi Анна тöt колхозынужалö бура, зiлö быд уж вылö петны.

Массöвöј уж нуöдöм да стенгазет ыжыд ролворсiсны буржыка тувсов кöчануöдöмын. Стенгазет вескöдiс уна колхозныкöс колхозын честнöј уж вылö, ударныкјасöс ошкöмөн да лодырјасöс сiвiтöмөн.

Кокöмөн косавны борјас, бырöдны жемнöг кустјас, чукöртны му вылыг iзјас—ставыг тајö зев колана уж. Колан ар да таво колхозö вылырыгјас вылö вундiсны мујас. Мујасыд тöдан кущöмöс: борјасыг паскыдöс, жужыдöс, мукöддырјыг мусыг гырыгжыкöс. Колхоз шуиг кокавны став борјасö, пöртны му местукјасö ыжыд пластјасö. Кымын-кö мортөн быд бригадыг быдлан кокöны борјас.

Сiмак шор дорын кокасöны кујiмөн. Брига-

дир Сидөр Мишкакөд летчим сетчө. Быд морт-
лыс марајтим, мыјдта сјјө кокөма. Тыдовтчис:
оз быдөн өткодаөн вөчны. Кокны нормаыс 50
кв. метр. А Жемел Анна кокөма сөмын 30 кв.
метр. Сјјө луннас ветлөма гортас... уфны, дај
рытнас медвоф уж вывгыс мунөма. Ме кывлі-
һын, мыј сјјө көзыдыһка виқөдө колхоз уж вы-
лө. оз вл ужавны.

Сјјө луннас-жө Лабі Марја кокөма 54 кв.
метр, көт-і петөма ужавнысө вел дыр висөм
бөрын да оз-на вөлі вермөдчы. Но медуна ужа-
лөма Ласеј Ірина. Сјјө кокөма 84 кв. метр—
норма сертыс матө кык мында.

— Менө гөрнытө талун ен мөдөдөј да скөр-
мі... Сјјө і јурлептывтөг ужалі,—сералө Ірина.

Тешкофөс колхозад нывбабајасыд: гөрны-кө
он щөкты-скөрмөны, а скөрмасны-кө—јурсө
лептывтөг ужалөны, кык нормаф вөчөны. Быд-
самаыд-өд со емөс.

А Жемел Аннатө пасјисны сөд пөв-вылө, гі-
жісны стенгафетө, јанөдісны став колхозһыкјас
вофас... Сјјө кафаліс, мыј тафі ужавны оз поф.
Кодыр сјјө кывлас сөд пөв-вылө пасјөмтө—
лунтыр абу сојлөма. Бөрас Жемел Анна лоі во-
фын муныс ударһычаөн, і гојөмбыд колхозын
ужаліс зев бура.

А арнас, кодыр сјјө паныдасіс меным Сык-
тивкарын, сувтөдөмөн висталіс:

— Выл Паш, менө гіжісны ударһычаө, го-
јөмнас бура ужалі-да.

Меным колі сөмын топодыны сылыс кісө да ошкыны.

Тағи Жемел Аннаос вескөдіс аскрітіка, кодос сіјө гөгөрвоис вескыда да честнөја кутіс ужавны колхознөј уж вылын.

* * *

Тувсов көза дырјі колхозө пыріс 12 овмөс. На пөвсын вөлі Маур Иван, коді өні лоі вөр-фронтвывса медбур ударһікөн.

Но тајө ужыс, өткаолысјасөс колхозө кыскөмыс вөлі јітчөма чорыд классөвөј тыш мунөмкөд, классөвөј врагјас да најө агентјас паны-дасөмкөд.

Помһита вымыс грездын өткаолысјас пөвсын собраһіје нуөдөм. Горһыс вөлі тувсов көза буржыка нуөдөм јылыс, колхозө пырөм јылыс.

Һеыжыд керка пышкөс тыр вөлі јөвөн. Уна нывбабас локтөмаөс кагајаснас. Пөс. Озөсыс гурјыв восса. Пөдтө астабак шыи дукөн.

Һеыжыд доклад. Горһіјас. Унаөн өткаолысјас шуісны регыджык кадөн нуөдны көза. Кодлөн әк-һын абу көјдысыс—шуісны сетны семзапфондыс. Но көзны колө став мујас, көзны бура серөдөмөн.

Друг горһі шөрө кыліс нывбаба гөлөс:

— Көзан, а сесса ставыс колхозлы... төка-рітны налы...

Шығыс собраһіје. Быдөн чујмысны:

— Кығи сіғи налы төкарітны?..

А гөлөс нөшта јошжыка:

— Сізі і ем... Јөлө Петыр кујөдаліс-кујөдаліс мујассө, а сылыг шлөвкнөтісны колхозө... Мі көзәм—серөдам, сесса, на тебе, міјанлыг сіз-жө...

Нөшта јона шығыс собраніе. Унжыкыс паныд сувтісны сылы:

— Вундынысө-өд сетөны тај, петө-кө муыс... А көзтөг—кызі-нө секі—өд сојны мыјкө ковмас.

Өткымын гөлөсјас кылісны і шуасыг дор, но зев кізера.

Собраніе шуис көзны став мујас да регыдја кадөн.

Ташөм лок сорнысө паныс вөлі Теренъ Педөра, коді унаыс-нын нуөдіс лок сорныјас.

Но тајөн Теренъ Педөра ез-на лөнъ. Кодыр панысны сорны колхозө пырөм јылыс, сіјө (өні четчіс-нын) став собраніеыслы шыбытіс чужөмас:

— Ачым ог пыр колхозө, дај некодөс јөзсө ог шөкты...

Собраніе вылын кылісны ружтыштөмјас, чорыдакодъ горөдөмјас:

— Те, Педөра, јөз вөсна ен сорныт.

— Кушөм те велөдыс...

— Асным мі төдам...

— Мыј жевксан, локтөмыд-да.

Сек-жө Теренъ Педөраөс вөлі разоблачитөма, кыз классөвөј враг агентөс, коді пыр нуөдө колхозлы паныда агітаціја, коді оз мынты поставкајас, оз участвујт государственнөј ужјасын...

Терең Педөра кулацкөй сорңјас былө воча-
кыв пыџџі, сен-жө собраңје вылас, пырісны
колхозө кык өткаолыс овмөс, кодјас көсјысіс-
ны честнөја ужавны колхозын.

Колхозө вылыс пырысјаслы сиктсөвет вундіс
Азвотан јөрыс му. Код сурө өткаолысјаслөн
муыс пыріс колхозө. Налы сы пыџџі сетісны
мусө мукөдлаыс.

Но ез лөн. Јөлө Петыр, кодјылыс вылын-
жык каҗтыліс, кулацкөй агітаціја куҗа сылөн
јуртыс Терең Педөра.

Јөлө Петырлөн муыс пыріс колхозө.

— Ог сет ме ассым муөс колхозлы, мед ас-
ныс вөчөны,—горзө сіјө да петө өткаолысјас
пөвсө өктыны кырымпасјас медым бөр мырд-
џыны мусө колхозлыс.

Кырымпас өктігөн сіјө нуөдө колхозлы па-
ныда агітаціја, быдногөн омөлтө колхозөс өт-
каолысјас воҗын.

Но кырымпассө сылы сетісны сөмын бөрө
колөм өткымын мортјас, а локужыс лоі вөчөма.
Сіјө сөдөдіс колхозөс јөз сін воҗын, көні сылы
унжыкыс ез ескыны: честнөј өткаолысјас вөлі
азғөны, кыҗі колхоҗныкјас тышкасөны болше-
вістскөј көҗа вөсна, кыҗі колхозыс пыр јонмө.

Кодыр петан мусө Јөлө Петырлыс мерајтіс-
ны—тыдовтчіс, мыј сиктсөветса мерајтчан кнҗ-
гаын гіжөм серті, муыс сылөн Азвотанас вө-
лөма кык мында...

Абу весшөрө кырымжастө сiјө өктөма, абу весшөрө нуөма колхозлы паныда агiтацијатө. Пөлзүтчөма дадө муөн, олөма, кыз шуласны, „ус ые дујет“, а ыаргө, ок кызи ыаргө, корсылыг мыјкө корасны,..

...Чорыда вөлі разоблачитөма ташөм кулацкөј элементјассө, но омөла-на кучкөма. А кучкынысө колө вөлі чорыда, мед мукөдлы ез вөв пөваднө нуөдны сешөм кулацкөј, антiколхознөј агiтацијасө да ужсө.

* * *

Дас лун чөж мунис тыш колхознөј мујас вылын. Пемыдыс-пемыдө, унаыг војјаснас ужалисны колхозыкјас да колхозыцајас, ез артасылыны кадөн.

Быд лун мунисны производственнөј совешцаыкјас быд бригадаын минут 10-15-өн. Лун костмөсын мујас вылас-жө леҕис сҕенгаҕет. Быд бригадаын гөрд да сөд пөвјас. Быд прөст кад вөлі испөлзүтөма массөвөј уж нуөдөм вылө. Колхозын јуралыс Распутын јорт ез летчывлы мујас вывгыс лунтырөн, сiјө конкретнөја вескөдліс көзаөн.

Бура вөлі сувтөдөма јасылөн уж. Став ыкымакјесө вөлі зелөдөма сы вылө, медым реҕыджык ештөдны көза, медым буржыка нуөдны сiјөс.

І вот телефон пыр лебө Обкомын секретар

Гемічев јортлы да Обісполкомын јуралыс Ко-
жушев јортлы рапорт:

„Тіјан большевістскöј вескөдлөм улын со-
ціалістіческöј ордјыгөм да ударничество
паскөдөмөн, Лөзымса „Лозунг“ колхоз мај
17-өд лун кежлө ештөдіс җернөвөј да тех-
ніческöј культурајас көзөм.

Көзөма ставсө 58 га. Сы пыс: ід—37 га,
зөр—11,5 га, шабді (вылыс лептөм ежа вы-
лө)—5,5 га, аңкыш—2 га, віка—2 га. Вы-
лын індөм став культурајас куҗа көза план-
сө тыртөма 100 прөчент вылө. Көзөма ка-
чество боксаң бура, поҗө шуны отлічно
вылө.

Көза нуөдігөн колхозын лоі разөдөма
зајом 2600 шајт дон, быд овмөс вылө шөр-
кода воө 35 шајтөн, кыскөма зајом вылө
гіжгөмө став колхознікјасөс.

Көзігөн 24 медбур ударнікјас бостлісны
сталінскöј путовка да ассыныс көсјыгөм-
нысө бура пөртісны олөмө. Медбур удар-
нікјасөс премірујтөма.

Отлічно вылө көза нуөдөм могыс, паҗ-
гаса „Ордым“ колхозкөд ордјыгөмын „Ло-
зунг“ колхоз бостіс первенство.

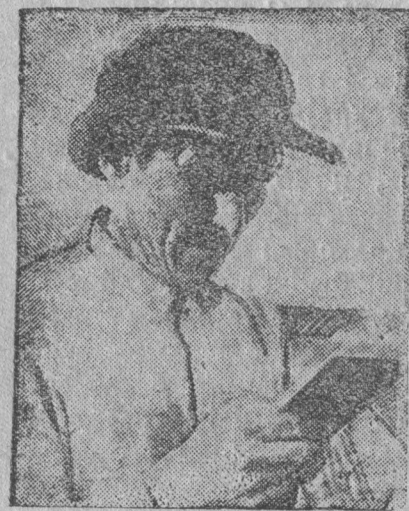
Оні ставөн бостчім картупель пуктөмө,
көскөм гөрөмө да содтөдежа лептөмө. Кар-
тупель пуктам 9 га, турнепс 3 га, вел уна
көзам віка да бобөһаң турун, медым јон-
җыка паскөдны соціалістіческöј скөтвізөм.

Ми ескөдам тїжанөс, мыҗ „Лозунг“ колхоз
і воҗө кутас большевістскөҗа тышкаҗны кол-
хозөс јонмөдөм могыс, быд трудөҗеҗ вылө
5-7 кгр. Һаҗь шедөдөм вөсна, колхозса за-
жіточнөҗ олөм вөсна!“

Тајө кос лыпасјасас да кывјасас кылө кымын-

кө да с јөзлөн колхо-
зын бојөвөҗ уж, кол-
хоҗһица - ударһицајас-
лөн збылыс героиче-
скөҗ лунјас. Најө ас-
ланыс честнөҗ ужөн,
большевістскөҗа көза
нуөдөмөн классөвөҗ
враҗјаскөд, најө агент-
јскөд да лодырјаскөд
чорыда тышкасөмөн
петкөдісны „Лозунг“
колхозөс Сыктывдін
рајонса колхозјас пөв-
сын медвоҗа местаө.

І кодыр колхоҗһик-
јас вөчісны тувсов
көза ештөдөм куҗа
колхознөҗ праҗһик, кол-
хознөҗ гаж сіјө збыл
вылө пөріс вын пет-

Көҗмөд бригадыс бригадир
ПАВЕЛ МІКАЈЛӨ (Кулі-
ков Міхаїл Павлович)

көдлан, колхознөҗ стројлы преданноҗ петкөд-
лан лунө.

Луныс—выҗ војталө. Колхоз правлеҗіе до-

рыя жуоны јоз. Тајо колхоѣникјас да колхоѣницајас локтөмаоҕс көҗа праҗник вылө. Быдөн вө чөмаоҕс, мужікјас ној коґфумаоҕс, міча дөрөмаоҕс выл бөтинкіаоҕс; нывбабајас—на вылын паґкөмыс сералө уна пөлөс рөмөн—коді шөвк плаґтөа, коді сатін сарапана.

Веж луг вылын том јоз ворсөны гудокјасөн балалајкајасөн, гітарајасөн. Колхоз читальнаын мургө radio.

Мітінг вылын Рајзоыс представітель сетө колхозлы рајонувса гөрд знамја медбура көҗа нуөдөмыс. Сен-жө премірујтөны сөмын медбур гөрыс-ударникјасөс: Пілко Настаөс, Ісак Лудөөс, Лавө Марјаөс, Мішка Катөөс, Левов Оксінөс да мукөдөс. Медбур бригадірјаслы—Гідөр Мікајлөлы, Павел Мікајлөлы, да куґнеч ударник Пілко Олөксанлы сетөны зарні гіжө-да ударнөј білетјас.

Збоја сорнитисны ударницајас, најө сетисны клатва јонмөдны колхознөј строј, нөшта честнөја да сөлөмыс уҗавны колхозын. Гораа аплодірујтисны налы, најө вісталөмлы.

А бөрас ужын, быдсама сојан-јуаннас, сөсґа јөктөм... Но-і јөктыштисны-жө лөзымса колхоѣницајас сіјө луннас, но-і уна-жө јоз воліс тајө праҗник вылас, коді петкөдліс колхозлыс зорґалөмсө, сылыс вескыд, леґінскөј туј вылө свтөмсө.

„Лозунг“ колхозса ударницајас кужөны несөмын бура уҗавны, но-і бура гажөдчыны.

Рытнас дыр-на тронҕис Лөзым куҕа гудок
шы, дыр-на журҕис ҕылөмыс том јөзлөн...

* * *

Тувсов көҕа вөлі бергөдчан пунктөн „Лозунг“
колхоз уҕын. Сіјө петкөдліс став колхозник-
јаслы, мыј колхозөн бура вескөдлөмөн, сені
честнөја ужалөмөн поҕө лубөј уҕ водтөдны
гащөн, поҕө быдтор вөчны аскадын.

Тувсов көҕа нубдөм велөдіс колхозникјасөс
унаторјө, і медвоҕ дисциплинаө, орджысөмө, че-
стнөја ужалөмө.

Тајө опытыс налөн вужіс турун пунктөмө, уро-
жај ідралөмө, быд уҕө. Ез весшөрө „Лозунг“
колхоз пет воҕын мунысјас радө, ез весшөрө
сіјө кут журҕыны став облаҕ паҕта кыҕ бол-
шевістскөј колхоз, коді сулалө вескыд туј вылын.

І таын медыҕыд заслугаыс вөлі коммунистич-
ескөј партијалөн, коді отсаліс колхозлы, коді
вескөдліс сіјөн, коді быдтіс колхозын замеча-
тельној јөзөс.

Тајө јөз јывсыс і өні вісталам.

Бригадир Гидөр Мишка

Шондіыс муртса-на петө. Кујім час асыв.
Термасөмөн сојыштөм бөрын, муна коңушҕа
дорө. Чөв. Сөмын кылө петукјаслөн чуксаөм
да көн сурө мөсјаслөн баксөм. Откымын пач
струбајасыс руңгө шын. Ва гуранјас кеңсалө-

маоё јі клаңчаоң. Шондиыс мытчыгліс да бөр сајалі кымөрјас сајо. Јеңежыс қоңнас паста-гіс лөзов—руд шиңемөң.

Телегајас да машинајас виқан лебулын кодкө мошкорітчө—бергалө плуг гөгөр.

Мөд бригадаыс бригадир Гидөр Мишка (Максимов Михаил Васильевич) чеччөма-ңин. Сіјө мавталө плуг гө-гылјас, медым кокңижык вөлі вөв аслы гөрны.

Сыкөд ми төдса-өс кымынкө лун. Ыжыд тушаа, куч кјјаса, сөд јурсіа том морт, — сіјө вөрө термастөг, уплатнөја. Но уж-ыс артмө і со-дө. Кык пөв мур-талас, сесга вөлі-сті шөрыштас.

Гидөр Мишка бур бригадир, сөмын тө-дөмлуныс улынжык, сы вөсна бригадаоң вес-көдлан мудростыс сылы сөкыджыка сетчө, мыј сурө оз другөң крукас вежөрас.

Абу-өд сівө. Сіјө төрыт-на кокагліс кпидөс

Бригадир ГИДӨР МИШКА (Максимов Михаил Васильевич).

пагта му вылын, а талун колхозын колö кöзны середны, вундыны 30 га мында му да пуктыны мыјдта турун. да еща-öмöј бригадаын быдсама ужыс—став бöрсаыс колö виžöдны бригадырлы. Сijö-öd комаңдыр, i көсјö лоны вежера комаңдырөн, медем бура нуöдны аслас колхознöј армijалыс выл олöмлаң наступајтöмсö.

Михаил Василевич бригадыралö кујим во-ңин. Тöвјаснас вöрын, быд во-на содтöдөн тырталс задаңijöсö, премijас босталс. Мортыд зилö. Но...

— Неуна-кö велöдчыштöма јешцö, буржык вöли,—шуö ачыс. - Öнi-öd меным ставсö колö кутны јурын, гижавны, артавны. Сöкыд-на сijö. Но ңинöм—таво колан во сертi гаммажык-ңин. А мöд вотö, тöвнас велöдчышта-да, заправскöј бригадырөн верма лоны.

Талун кeжлö бригадалы ужавны нарад сетöма рытсаңыс-на. Бригадыр ужалан вынсö ассыс јукис тази; гөрны шöрму помö 5 вöv—эвеңјевöј Пiлко Наста; Лöзым тыдopö көзны да пiңовтны 5 вöv да 8 морт—эвеңјевöј Микöл Монö; Сiмакшор дорыс борјас кокавны („зараза бырöдны“.—кызи Сидөр Мишка ачыс шуö) 3 морт—эвеңјевöј Ласеј Iрина; Шöрму помын көзны машинаөн 3 вöv, 2 морт, пiңовтны 2 вöv, кујöd разöдны да сујны 6 морт—эвеңјевöј Пiлко Олöксан.

Ужалöны 4 мужик, 15 нывбаба, 7 подросток (пiңовтыгјас). Ужавны верман став вынсö пет-

ködöma уж вылө. Быд ъвеноын ем кывкутьо—
ѡвельевөй, коді нуө ответственност ужалан ödjac
да качество вöсна. Быдöнлы indöma вöчан нор-
ма, участок, прікрепітöма вöv, ужалан көлүј.

Ужалан вын јуклөмсö ме пасјі сы могыс,
медым петкөдлыны, кызі бригадир Гидөр Миш-
ка конкретнө вескөдлө бригаданас, кущом сы-
лөн хоѡајственнөј нырысыс. Төдчө, мыј сјјө
гаммө вескөдлыны бригадөн, кужö төлксö сені
пуктыны.

А луннас сјјө лунтыр му вылын: дастö көј-
дыс, мерајтö көзөм вылө му участокјас, ачыс
гөрө, рытнас прімітö ужсö.

... I вот 7 час рыт. Мујас вылыс локталöны
гöрысјас, көзысјас, піњовтысјас. Бригадир Ги-
дөр Мишка ставыслыс прімітіс ужалан участок-
јассö, прöверітіс, кызі качество бокгаңыс ужа-
лөмаөс. А рытнас вöчө лунга сводка, гіжалө
табелö лунужјас, сетö ужалысјаслы аскі кежлө
нарад, indö быд ѡвенолы, уна-ö колö гөрны,
көчны, піњовтны, ежа кокавны да с. в. Рытнас
сылөн сінвозас став ужыс, рытгаңыс быд
колхоѡнык төдö, кытчө сјјө мунас аскі, мыј
кутас вöчны, мыјдта колö ужавны.

Рытнас, щаж јуөм бöрын, дасөті часын брига-
дир Максимов Михаил Васіљевич водö уѡны...

Водөм бöрас сјјө мөвпалö, кызі ескö аскі
ужавны буржыка, ордјас оз налөн колхозыс
„Ордым“ колхозöс кодкөд најö ордјысöны;
мөвпас арталö, кымын трудөфен гөзја вермас-

ны вöчны—400-öс, али 500-öс; таво уна һаһ
воас да мыј сiјö воаҗык лөгöдас: ној палто,
али көрт кроваһ... Бур ескö I патефон һöбны..
гöтырыслы шöвк шам... мукöдтор... ужавны
честнöја... Вiзјалöны јурас Сталин јортлөн кыв-
јасыс... Јурин бергалöны выл мөвпјас—кыпы-
дöс, гажаöс... Југдöм чужöм вылас муртса тöд-
чана һум... Сiнјас лапсасöны... Онјывгыс-һин
кылö сорöз рытјыгыс һыв-зонлыс сылг тырјi
да гудöкасiг тырјi гортас локтöм.

Пуксö тувсовја жежыд вој. Бригадiр Сидöр
Мишка уаö, медым чеччыны аски асыв воа да
вылыс бостчыны ыжыд уаö, колхознöј
уаö.

* * *

Тувсов көза дырјi Сидöр Мишка зев јона
кыптiс. Сiјö велалис, кыаи колö котыртны бри-
гадаын уа, кыаи сувтöдны ужалан вын, кыаи
аазыны ужыс став поснiторјассö. Таын сылы
јона отсалис колхозын јуралыс Иван Афанасје-
вич Распутин, кодi быд кадын уфiтö вöли во-
лывыны бригадајасö, сетавны бригадiрјаслы
практическöј iндöдјас.

I кодыр бригадајас петiсны турун пуктыны
(сiјö вöли јул 3-д лунö), бригадiр Сидöр Мишка
ез-һин пов сöкыдыс. Сiјö сетiс кыв ештöдны
турун пуктöм јул 20-д лун кезлö.

Бригадајас вöчисны содордјысан договор,
Вылыс, öнi вiзјас вылын-һин, пансiс ыжыд

вен унжык ышкөм вөсна, мича турун пуктөм
вөсна.

Бригадасые унжык жөзыс ез кажыны виэ
вывгыс турун пуктөм ештөтөзгыс, унаыс ужа-
лисны суткі чөжөн. Вөлі вылыс зелөдөма став
виэтжассө. Тувсов көчалыс опытсө тырвыжө іс-
пользүтисны виэжас вылын. Стетскөј жасмі, виэжас
вылын өтүвја сојөм-жуөм, производственнөј со-
вешщаньіејас, стөнгазет, сөд да гөрд пөв—
ставыс вөлі сувтөдөма кок жылө.

Ышкан машинајас вөлі ышкөны лун-і вој (кык
сменаөн), сетөны вөлі 5-6 гаөз суткінас.
Ышкысјас—Пилко Наста, Онөг Нафө, Микајлө
Анна да мукөд вөлі ышкөны луннас 0,5—0,6
гаөз.

Котыртөма вөлі качество куза инспекція,
кыз-і көза дырји.

І јул 20-д лун кежлө колхоз рапортујтис-нын
турун пуктөм ештөдөм жылыс. 355 га виэ вы-
лыс лоі пуктөма мича да веж турун.

Гидөр Мишкалөн бригадасые пыр кутіс вет-
лөдлана гөрд знамја, сижө вөлі медвозын.

...Урожай ідралігөн, арга көза нуөдігөн, іза-
под гөрігөн, вартігөн—быд ужын Михаіл Ва-
сілјевичлөн Совет сојузса геројјас нима брига-
дасые вөлі медвозын. Тажө бригадаса ударник-
јас вөліны став колхозникјасыслы примерөн,
кызі колө ужавны колхознөј уж вылын, кызі
поэө перјыны вермөмјас.

Турсов кѣза дырји колі сѣветскѣй писател ВЪЛ ПА
пѣвѣмн произвед

Учесници „Лезунг“ колхоза ударничјас да ударничјас
у свој совештањује.

Пілко Олөксан гозја

Колхозлөн куънеча был, југыд, ыжыд. Быд-лаын көрт торјас, машина частјас, инструмент-јас. Куънеч Пілко Олөксан (Мартынов Александр Філіпјевич) аслас отсагыкөд—Натал Мігрөјкөд—лөсөдөны плуг. Недеыр мысті пук-сім куригчыны. Јуаса, кушөм машинајас емөс колхозлөн, дагөс-ө ставыс көза кежлө, ышкіг кежлө.

— Таво ми зонтим кыч кымын телега, вы-лыс вөчим кујим телега; прөверитим. нуөдим ко-лана ремонт да көза кежлө тырвыјө даstim 40 плуг, 30 пиъа, 2 көзан машина,—висталө Пілко Олөксан.

Төвнас Олөксан 40 лун кыскасөма вөрын, сесса локтөм бөрас бостчөма дорны-зонтыны ужалан инвентар тувсов көза кежлө. Сіјө сет-ліс кыв—көза дырји ставыс лоө даг. I ассыс көсјөмсө кугіс. Куънечаын ужалисны пемыдыс-пемыдө, унаыс рыт сорөз, косавлісны быд ма-шина, быд плуг, відлалісны бура, кыті колө зонтисны, мавтісны, ідралісны местаө.

Көзны петтөз-на став ужалан инвентарыс вөлі зонтома тырвыјө.

Пілко Олөксан куънечалө колхозын сетчө пырөмсаъыс—1930 вобань.

— Кіпод тујым сылөн ем, мыј бостө, сіјөс і вөчө,—висталөны Пілко Олөксан јылыс кол-хозыкјас.

Они-пö сiјö вöчö аслае iзобретiтöм плуглые модел. Вöчö гусöник, рытсорјасөн. Ассые ме жуали:

— Кычi теиад плугыд? Мыј сени выиторјые лоö?

Кузнец-ударник ПИКО ОЛОКСАН да сылөн гөтырыс— колхозын ударныча ПИКО НАСТА, асланыс челадыкөд.

— Ог төд мыјкө артмас оз. Ас думыс ме көсја вöли вöчны сещöм плуг, мед сiјö вöли жоккi да јон, мед сылөн волi став качествоес..

і мед сїјö вöлі раздвіжнö)... Тöвбыд-нын асыв-
војаснас да рытјаснас сїјөн нокса. Сöмын вот
велöдчöмöј еща. Ставсö лоö вöчны, артавны
сöдас, кималасөн.

Пілко Öмөксан норасö, куънечнöј делö ку-
ъа-пö некущöм література оз сур. Карыс ју-
аслі—абу-пö, сузöдны ог куж кытыс. Торјөн-
нын колö сылы вöвјас дорöм јылыс індöдјас.

Панім сорңи куънеч уж јылыс, кывкутöм
јылыс. Куънечалы наказ јылыс сїјö оз-на тöд.
Ме сен-жö лыдди колхозник-ударникјас крајув-
са слотлыс куънечлы наказ. Сöлөмвылас воіс.

— Вај тајöс меным, гортын буржыка лыд-
фа,—кісö нужöдис Öмөксан.

— Ачыл тöдмас, дај кыкнан отсагытö бур-
жыка тöдмөд,—газетсö сетігөн, вочавізі сылы.

...Кöза нуöдигөн кöзан машинајасөн ужалісны
кык смена. Пілко Öмөксан ачыс кöзис даскык
рада дискöвöј кöзан машинаөн. Сїјö вöлі кык-
нан сменаас вежгывтöг ужалö—3 час асывсаң
да 10 час рытöз. Дискöвöј машина корö ас
бöрсаыс суга вїзöдöм. І Öмөксан ез вешјыв
сы діныс, медым, кыткö-кö торкас, пыр-жö
лöсöдны, не лезны сулöдны машинасö. І ма-
шиналөн ез вöвлы нїöтї аварїја.

Пілко Öмөксанлы сетісны зарңи гїжöда
ударнöј білет, кодöс сїјö пыр новлөдлö аслас
морöс эептын.

„Лозунг“ колхоз успешнöја ештöдис тувсов
кöза. Талы јона отсаліс куънеч-ударник Пілко

Ольксан. Сылөн став ужалан көлуј вөлі даг көза кезлө.

Кутис воны турун пуктан кад. Колхозлөн ем 4 ышқан машина, 3 куртан машина. Наён ужавны колёны сама јөз. I вот Пилко Ольксан котыртө машинајасөн ужавны велөдөм могыг жеңыдик курсјас. Сіјө велөдө 6 мортөс, төдмөдө машина частјасөн, најө ужалөмөн, велөдө вескөдлыны машинајаснас.

Јерө Педөр, Огрө Волод, Васка Јогор да мукөд петисны заправскөј машинистјасөн. Ышкигөн најө кутисны сетны суткінас 5-6 гаөз машина вылө мбө нормасө вөлі тыртөны 180-200 прөцентөз.

А Пилко Ольксан пуксөма вөв вылө, өшөдөма бокас инструментјас тыра сумка да лебалө виз вылыг виз вылө, бригадыг бригадаө, прөварајтө машинајаслыг ужалөм.

Бара-жө һіөтө аваріја ез вөвлы, став машинајасыг ужалісны тыр нагрузкаөн. 70 прөцент мында визјассө вөлі ышкөма машинајасөн. Тајө обеспечитіс јул 20-өд лун кезлө ештөдны турун пуктөм.

... Колхозлөн ем вундан машина, 2 вартан машина,—Ольксан Філіпјевич і најөс дагтис аскад кезлө да на дінын пыр ужаліс.

Ыжыд заслугаыс Пилко Ольксанлөн колхоз ужын. Сіјө сөлөмнас гөгөрвоіс, мыј колхозын честнөја ужалөм, колхознөј стрөјлы предан-

ностъ, — сөмын тајо вермө вайөдны колхозос болшевістскөј туј вылө, вөчны колхозныкјасос зажіточнөја олысјасө.

І ачыс, і гөтырыс сьлөн колхозын вөліны медбур ударныкјасөн. Анастасіја Јегорјевна (Пілко Наста—сьлөн гөтырыс) тулыс быд гөріс, ышкігас да вундігас нормасө вөлі тыртө 150-200 прөцентөз. Сьлөн куш өтнаслөн таволоө 230 трудоден да Өлөксаныслөн—270 трудоден.

Вөјдөр Пілко вөлі шөркода олыс, но һаһыс візөпырөмөз һекор ез тырмыв, а таво најө гөзја бөстөны 170 пуд гөгөр һаһ, 110 пуд картупель, 10 дод турун, 350 шајт сөм, сөсө велуна ізас да пуктасјас.

Асланыс честнөј ужөн најө воісны зажіточнөј олөмө.

Пілко Өлөксан семјалөн ем выл гажа керка, сөстөм, кыпыд, ем вурсан машина, самөвар, мөс, ыжјас, порс, таво көсјө һөбны велосіпед, ачыс көсјө вөчны көрт крөват да дорны сещөм плуг, коді ескөн вөлі кокһи да бур...

Ташчөмөс колхознөј кузнечјас, ташчөмөс колхозса ударныцајас, ташчөмөс сиктын выл јөз, кодјас Стамін јорт велөдөм серті быдмөны асныс, быдтөны шуда чемадөс, дорөны укладкод зумыд, шөндикөд југыд, зорізкод міча, двөречкод кыпыд шуда олөм Леһин партіјаөн ловчөдөм да кыпөдөм сөветскөј му вылын.

Öтүвја шуд

Важөн ужалыг крестаналөн „шудыс“ вөлі— урадһиклөн нагајка, шыг һигө пөт олөм, вина јуөм. Öни колхозө пырөм крестаналөн шудыс— честнөја ужалөм, һаһөн тыр јөртөдјас, колхознөј кыпыд гаж.

Мыјнө төдлісны важөн, лөзымса öнија колхозһикјас, Богослов заводса кын пес чурка јирөм, ныр вылас устөз ужалөм да курыд олөмысла вина јуөм кынзи? Шоч дадө кыптывліс асшөра олыгөз. Унжыкыслөн һаһыс рөштвоөз ез тырмывлы—лоө вөлі воҙөсагны либө һаһ вылас ужавны јөзлы. Најө шөја вылын шөгөдчылісны кулакјас, купечјас да попјас. Һекушөм долыдлун најө ез аҙывыны важөн.

А öни, колхозө пырөм бөрын, сені честнөја ужалөмөн, најө збылыг аҙысны ыжыд шуд— öтүвја шуд.

Мортыг жуždyда быдміс суыс колхознөј мујас вылын, вест куҙтаөс вөліны шепјасыс. Быд гектарыс суыс воіс 22 центһерөн, ідјыс—21 центһерөн.

Колхозһикјас пух моз серөдісны мујассө, 3300 дод кујөд, 800 дод трунда, 11 центһер пөјим да 8 тонна іҙвестка петкөдісны мујас вылас. Көкісны став борјассө, коді вөлі паскөдө мујас вылө јог-зараза. Гожөмнас кыкыг весавлісны мујассө јогјасыс. Лөсөдісны правімнөј севооборот. Со мыј вөсна колхозын воіс ыжыд урожај.

І кодыр воіс урожај ідралан кад, өтi шеп вошт-
тытөг, кыѣ лунөн ештөдісны став вундансө да
течсансө. Пöрыссаң да чемадөз—ставыс ужа-
лісны мујас вылын өтi пемыдсаң да мөд пемы-
дөз. Абу весшөрө вөлі гижөма најө уж жылыс,
ударһицајас геројство жылыс:

Рыт сорөз, весіг војјасын
Оз лөһлы јöрын сущ:
Колхоһица-геројјас сен
Таѣ нуөдөны уж.

Море моз гыалісны муердјас, лајкјалісны ты-
ра шепјасөн. Шенѣісны јöзыс колхознөј һаң
вылө, ударһиқјас бојевөј уж вылө.

Мыјдта колхоһиқјас да колхоһицајас öтувја
ужын петкөдлісны збыл вылө геројство.

Салдат Васкалы көв-і 63 арөс., но сылөн таво
200 тpyдөһең, сiјө бостас 70 пуд һаң. Колхо-
зын сiјө ударһиқ, знатнөј морт.

Пөкө Парө немнас ез аѣывлы асшөр һаңсө,
а таво öтһасөн бостас 40 пуд.

Пілко Öмөксан гозја бостөны 170 пуд һаң.
Налөн ужыс быдөһлы прімер, кыѣ колө ужав-
ны колхознөј мујас вылын.

Ісак Лудөлөн, колхозса медбур ударһицалөн,
таво 220 тpyдөһең. Сiјө бостас 80 пуд гөгөр
һаң. Лудө тулыснас гөріс 18 лун, быд ужын
вөвлі медвозын мунысөн.

Мікол Монө семјалөн 600 тpyдөһең. Сылөн
16 арөса пыс, Мішө, бостіс 145 тpyдөһең, ве-

өг даcкык арөca Олөкceйc ужаліc 48 тpyдo-
дeң вылө. Нaлы һаһыд вoac 200 пyд caјө.

Бpигaдip Cидөp Мiшкaлөн 220 тpyдoдeң caјө,
Cтeмит Aнөлөн (cкөтвиқөмын cтaлинcкөј yдapһи-
цa) 230 тpyдoдeң, Оһөг Нaдөлөн мaтө 200 тpy-
дoдeң, Лaceј Ipiнaлөн

—cы гөгөp-жө, Пiлкo
Hacтaлөн 220 тpyдo-
дeң, квaјтымьн apө-
ca Apып Cтeпaнaлөн
170 тpyдoдeң, Пiлкo
Mитpeјлөн 200 тpyдo-
дeң caјө... I cтaвныc-
лы нaлы тaвo вoo
һаһыc пөшви кык вo
вужмөн, нaјө cтaвныc
тaвo-һиn вooны кoл-
хoзнөј зaжитчнөј oлө-
мө.

Быд тpyдoдeң вы-
лө тaвo кoлхoзын вoo:
һаһ —5,6 кгр., тyрyн
—6,2 кгр., iзac—3 кгр.,
кapтyпeл—3,5кг., гөм
—75 yр da нөштa вeл
yнa пyктac.

Taјөc кoлхoзһиқac
шeдөдиcны чeстнөј
yдapһнөј ужөн, тaјөc нaлы cтic кoлхoзөc бoл-
шeвиcтcкөјө вaјөдөм.

Удapһица Mapтынoвa Лyдмилa
(Icaк Лyдө)

К. С. С. Сағулла
Т. Р. М. Ә. Кетерханазе
Ц. Н. Бибака Т. Р.
Ә. И. К. Г. У.

Классөвөй врагјаслөн колхоз кигсөм јылыс жолан вога курксөмыс ез збылмы. Кулак агент-јаслөн тулысса да гожөмса лок агітаціяыс ез омөлтчөд колхозсө, а накөд тышкын колхоз нөшта-на јонміс.

Быдмө і кыпалө „Лозунг“ колхоз, зумыда мунөны колхозњикјас зајіточнөј олөмө, Һимкода-сөны најө асланыс уж вылө, асланыс олөм вылө, асланыс колхоз вылө.

І Салдат Васка дед, коді оліс 63 арөсөз да, трыжа кынзі, Һинөм ез најөвітлы, і Покө Парө төт, кодлөн Һекор ез вөвлы ашшөр Һаңыс, і уна да с колхозњикјас, кодјас важөн паңавлісны кос-щак ва да сојлісны шома капуста,— өні гордөја вослалөны возө сіјөс гөгөрвоөмөн, мыј најө асланыс честнөј ужөн перјісны право шугыны соци-алистическөј мујас вывса ударњикјасөн, шуда олөм течысјасөн.

І мунөны најө зумид стрөјөн, вослалөны Ле-нин партіјаөн індөм тужөд, тамалөны, вөтлөны асланыс радјасыс Терөң Гріша Олөкод жулік-јасөс, Јаков Матренакод лодырјасөс, кодјас кон-јаслөны выл олөм течая туж вылын, кызі Һізув-јас гартчөны возө муныс кокјасө.

Возө мунысјаслыс тужсө пощны Һекөд оз вер-мы. І вылыс-кө кутас кывны порок щын дук, капиталист-бандајас-кө вылыс кутасны кавшасны міјан вылө,— „Лозунг“ колхоз лөб большевистскөј крепостөн, а колхозњикјас да колхозњицајас— бојечјасөн.

Оз весшөрö дөлав на кыын божевöй знамја.
Најö һекодлы оз сетны сijö öтувја шудсö,
kodöc перjöма зил ужөн, збој тышкөн.

Карта-двореч

Колхоз котыртчигөн сылөн вöли 7 мөс. I һол воён МТФ-ын скöt лыд codic 29 лыстан мөс-көз. Та кынчi ем 7 јалавич, 22 кукаң, 2 öш. Лыд боксаңыс абу еща. Но тавоöз скötвиqом „Лозунг“ колхозын сувтöдöма вöли зев-на жеба. Скöt картајас вöлины локöс, важ самаöс. Таво тулыснас кули һол кукаң, картаас јia ва пыш-кын сулöдöм вöсна. Колан во-на јöv поставка-сö ез вермыны тыртны. Мөсјас вöли лыстöны еща, унжык скötнiчајасыс омöла вöли дöзöри-тöны скötсö, тöждыгöмыс вöли лок.

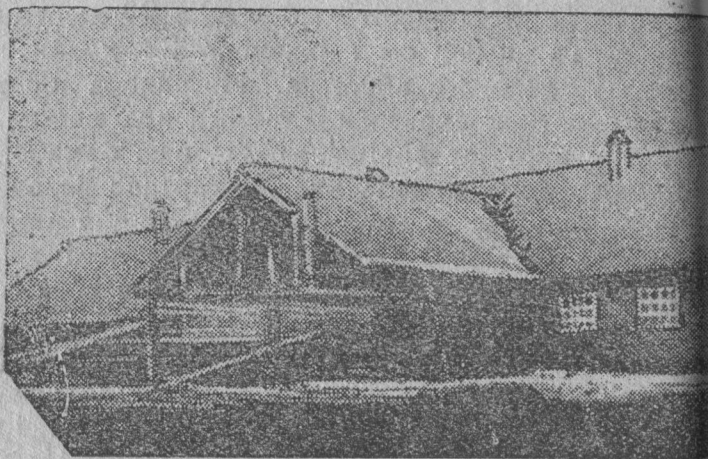
Колхозын јуралыс Иван Афанасјевич сöлöмнас вiсiс скötвиqом бурмöдöм вöсна. Медколантор-јыс вöли—вöчны буржык выл карта, индыны скöt бердö честнöј колхознiцајасöс. Но оз вöли сузсы та вылö вын һi кад.

А Распутин јорт думыштiс вöчны зев ыжыд-тор: сijö сетiс ас воqас кыв стрöитны карта-двореч, kodi ескö вöли медобразцовöјөн Сыктыв-дин рајонын. Öтщöщ сijö кутiс бөрјавны скöt до-рын выл ужалысјасöс.

Завоцитчiс уж. Став лшалан вынсö вöли шы-бытöма скöt карта вöчöм вылö, котыртöма вöли торја бригада. Картасö колö вöли вöчны гмино-битнöјöс. Тајö нöшта-һин сöктöдiс ужјасöс.

Но ужалыгъяс вöлины упорнöјöс. Колхозын ју-
ралыг ачыс вескöдлiс тајö ужнас, ачыс вöли
стрöйтел i техник.

Кыпавны кутис глынобитнöј ыжыд карта. Лун
i вој пöнара бiјасөн ужалöны стрöителъяс. Оз
вешъивлы сетыг Распутин јорт. I ңеыжыд ка-

Лозунг колхозлөн

дөн став јöзлы шенъöм ылö Ворја шор дорö
вöчисны карта-двореч.

Выл картаö скöт вужöдöм пöрис праңникö.
Жын сiктыс волiс видлыны колхозлыг картасö.

Пыралам пыщкöсас. Пыригад шујга кi вылад
„кухња“. Сенi ыжыд пач вылын ңол пöрт. Вес-
кыд вылас скöтнiчајаслөн оланiн: крöватъяс,

кiчышкõдјас, халатјас. Југыд 1 сõстõм—гõртын-
код.

Но медтõдчанаыс карта пышқас. Пыран-да,
сiнмад медвоқ шыбытчõ пõрадоқ, сõстõмлун.
Картаыс жожа, весалõма, југыд, стенјасыс жежы-
дõе. Американскõј кормушкајас бердын дорвыв

ВЫМ СКОТ КАРТА.

сарвiзõны мõсјас. Сесса воқынжык јалавiчјас
зiк помас кукањјаслы посњiфiк вежõсјас.

Паныдасõ õзõс. Гiжõма: „Акушерскõј“. Оњалõ
шоныд. Југыд. Небыд. Сенi сõмын-на кука-
њасõма мõс. Терыба гõгõрыс котралõ гõрд се-
ра кукањ.

“Красотка“, „Гөрд сураһ“, „Бојко“ да мукөд, кәфјас сетөны јөвсө 1000-1200 литраоң вонас. Најөс Анна төт вердө буржыка, најө сылөн рекордисткајас пырды.

— Таво көрым вел уна воис. Бура дөчөритө мөн да вердөмөн, ме көсја кыпөдны лытөмсө быд мөслыг комын прөчент вылө,—висталө Анна Тимофејевна.

Ісіјө лептас. Нюм воөн сылы ез вөв ытөви замечаныје, сіјө оз і ветлы пөшты гортас, пырскөт дорын бергалө. Сылөн ытөви кукаң ез јкувлы, ставыс лов аөс, быдмөны.

Онi Анна Тимофејевна отсалө да велөдө том скөтнiчајасөс бура дөчөритны мөсјасөс да кукаңјасөс, вердны најөс нормајас сертi.

Том скөтнiча Куцбожева Ірина Ивановна, кукаңвиңысјас—Сiмакова Парасковја Нiколајевна, Максимова Александра Степановна, порсјасөс дөчөритыс Мар-

Сталинскөј ударница Сiмакова Анна Тимофејевна (семит Анө).

дтмова Александра Иванова—ставныс најо то-
'оын ставныс најо сёлöмыс бостчисны скötöс
сзöörитны.

Мöсјасöс і кукаңјасöс быдлун мыскöны, ве-
салöны, јукталöны дебыд ваөн.

Картаын ем асланыс распорядок, кор кол
четчыны, кор сöдчыны, јуктасны, кор мöсјасö
весавны, кујöд идравны. Тајö пöрадок сертыс
ужалöны најö.

МТФ-ын јуралыгыс сiз-жö выль—комсомолка
Шеболкина Анна Арсеньевна. Сiјö помалöма
крајувса колхознöј школа. Сiјö сёлöмыс бост-
чö ужö, но опытыс-на абу. Колхоз правменіје-
саң, торјөн-нын Анна Тiмофејевнасаң, колö Аңу-
та Шеболкиналы сетны быдлунја отсöг, і сiјö
збыль вылö велалас вескöдлыны МТФ-өн, вöчас
сiјöс образцовöјөн, доходнöјөн.

Та вылö ем став условijö. Турун таво пук-
тисны мiчаöс—торјöдöма 360 центнер, сiлос
заптöма 102 тонна, мөссоркнi—7 тонна, iзас
150 центнер, ем жмык, öтруб да с. в. Кöрым
лöсöдöма тырмымөн.

Öнi унжык мöскыс сулалö—тыраöс. Но ма-
тыса кадын кукаңасны кутасны уна мöс, фер-
маын јöлыс јона содас.

Јöv поставка колан во ез мынлы, а таво мын-
тисны-нын сентабр 13-д лун кежлö, мöд во кöс-
јöны мынтыны јул 1-д лун кежлö.

Мöдво шуöма вайöдны лыстан мöсјаслыс лыд-

сө 40-өң, а ставсө—80 жүрөң, поројаслыы лыд 30-өң (өні 7 поре).

Скөт бердын ужалыы том јөз, комсомолка Аңута Шеболкіна нырнуөдөмөн, сталинскөј ударница Анна Тимофејевна отсөгөн, збыл выло ку-тасны тышкасны колхозын скөтвиқом бурмөдөм вөсна, пөртасны МТФ-өс рајон паста образцовөјө.

Талы гарантіја—карта-двореч, том јөзлөн ыжыд ентузіазм, сталинскөј ударница Анна Тимофејевналөн опыт да сам.

Скөтлыд содөм, уна пөлөс да тырмымөн бур көрым лөсөдөм, шоныд, југыд да ыжыд карта стрөйтөм, скөт бөреа дөңөр бурмөдөм петкөдлөны колхозлыы социалистическөј скөтвиқом вөсна тышкасөмсө, скөтвиқомлы ыжыд вни-маңнө сетөмсө. Социалистическөј скөтвиқом бур-мөдтөг да паскөдтөг колхоз оз вермы воны большевистскөјө. Тајөс бура гөгөрвоөны „Лозунг“ колхозөн вескөдлыыјас да пунктөны став вын, медым нөшта і нөшта паскөдны да бурмөдны колхозын өтувја скөтвиқом.

Вөрфронт вылын

Мі өніөң гижим колхоз мујас вывса ударникјас јылыы, но ег кақтыштөј вөрфронтывса удар-никјас јылыы, егө-на пасјө Огрө Волод, Олдөк Миколај, Самсон Кола, Маур Иван, Педөсеј Олөш да уна ударникјас јылыы, кодјас герој-скөја тышкасіны вөрлезан да кылөдчан фронт-

јас вылын, кодјас јылыг славаыс јургіс став
област пагта.

Лөзымса вөрлеқысјас важысаң славітчыліс-
ны өдіө ужалөмөн, вылын качествоа вөр вөчө-
мөн. Ассыныс тајө качествомө најө перјисны
вөрын немысаң ужалөмөн, важ дырјі јона за-
водјасө ветлөмөн, сені пес кералөмөн.

„Лозунг“ колхозө пырісны Лөзымыс медбур
јөзыс. Колхозас быдмісны вына, збој сөлөма
том јөз. Најө кутісны ворочајтны керјасөн, во-
ыг-во тыртны ворлеқан задаңіје.

1931 воын-на колхозлөн вөрлеқан задаңіјеыс
ез тырлы, сіјө ыжыд позорөн өшјіс колхоз вег-
тын. Ез вермыны тајөс терпітны колхозын мед-
бур вөрлеқыс-ударықјас. 1932 воын најө тыр-
тісны-ын ассыныс задаңіјесө 100 пр. вылө, а
1933 воын—130 пр. вылө пөрдөмөн і кыс-
көмөн.

* * *

Таво апрел төлыг помын-на „Лозунг“ кол-
хозыс 15 марта бригада кайіс Кылым ју јылө
мол вөтлыны. Сені ырышкікалісны Огрө Волод-
Олдөк Міколај Педөгеј Олөш.

Гөрт пастаыс ызгіс Кылым ју, голөдіс ас
морөс вывтіыс уна сурс кер. Вевсөн-вевсөн
лебөны увлаң керјас, тојласөны, чукөрмылас-
ны өтчукөрө, запорітчыласны, понвыв сувтлас-
ны... Мукөд дырјі ваз-кылө чегө кушөмкө кер..
І вымыс гартчөмөн воқө лебөны...

Колхоһықјас вѳтлѳны најѳс, жуғѳдлѳны за-
торјас, керјме керјѳ четчалѳны, ызгысласны мо-
рѳсѳз јја ва пыщкѳ, і вылыс воғѳ. Ез вѳвлы
налѳн полѳм нѳ кѳзыдыс, нѳ жуждыд јјрјасыс.
Пелькѳс, повтѳмѳс вѳліны **Ӗгрѳ Волод-да Ӗл-
дѳк Мѳколај.**

А кодыр воісны Сыктыв [вомдорѳ — пыр-жѳ
сувтисны пурјасны.

Пурјалѳны вѳлі лун-
нас морт былѳ 40-50
кубометрѳз. Мукѳд
ыс пурјалисны став-
сѳ 1000 кубометрѳз.
Унаѳн кывтисны Сык-
тывкарѳз, сесса Ко-
тласѳз, бѳрын ужа-
лісны Колмаковка
дамукѳд круқјасын.
Унаѳн кылѳдчанін-
ыс воісны сѳмын
сеҕтабр тѳлыс по-
мас.

Медбур јѳзыс-
участвујтисны кы-
лѳдчан ужјас вылын,
і быдлаын вѳвлісны
возын муныс рад-
јасын...

... Вѳліны тувсовја жар лунјас, кодыр „Лозунг“
колховыс ударһықјас — Самсон Кола, Педѳсеј

Вѳрлезыс-ударһық Ӗлдѳк Мѳ-
КОЛАЈ.

Олош, Яков Олош да мукөд локтисны Максаковка запаңо пур-јасны.

Максаковканын мунис чорыд тыш быд кубометр пурјалом вөсна. Котласо пурас өдјөжык мөдөдөм вөсна. Кымынкө дас бригада сени ужалисны лев-јас моз. Најө радјасө сувтис Мелехинлөн (Педөсеј Олошлөн) бригада.

Некод ез төдлы најө локтөм јылыг вошисны најө уна пур: јасыјас пөвсө. Мед воҕсө вөлі пурјалоны 30-35 кбм. морт вылө. Уна бригада-нын секи вөлі пурјалө 40-50 кбм.

Но Мелехинјас пыр өтарө кыпөдисны өдјассө. Кымынкө лун мыҕти најө кутисны-нын пурјавны 45-50 кубометрөҕ. На јылыг кутисны сорһитны запаңса вескөдлысјас, најө вескалыны гөрд пөв вылө, ударһикјас елисокө.

Максаковкаө жө локтис Јемдин рајоныг Волгин-лөн бригада. Сижө кутис пурјавны луннас быд морт вылө 60-70 кубометрөн. Тајө бригадаыс медвоҕда лунсаңыс-жө бостис запаңса гөрд знамја, код бердө быд лун вөлі прикрепитөма 250 шајт сөм. —Көт өви лун кежлө колө мырдҕывны знамјасө... Вајө чорыдҕыка бостчылам, јортјас,—шуис Педөсеј Олош.

І пансис тыш гөрд знамја вөсна. Ужалисны шонди петөмсаң да пемыд војөҕ. Луныг-лун кутис кыптыны ужалан өдыс: сетны кутисны 55 кубометра, сесга — 60, медбөрын кыпөдисны 65 кубометраөҕ морт вылө.

Запаңса гөрд знамја вуҕис Мелехин бригадакиө...

Таво сентябр тӧлыс помын Ӗгрӧ Володъ вескӧд-
лӧм улын „Лозунг“ колхозыс медбур вӧрлезыс-
мастеряс — Маур Иван, Самсон Кола, Ӗлдӧк Ми-
колај да нӧшта морт дас летчисны Кӧлкӧм бокӧ
пӧрӧдчыны.

Колхозлӧн задаңije — пӧрӧдны да кыскыны
8.125 кбм. вӧр.

I бара пангис тыш вӧр вӧсна, вӧр задаңije
тыртӧм вӧсна. Јиркыгавны кутисны сывтырја
пожӧмјас, тиралис муыс, јургис вӧр кыпыд ужӧн,
гора сылӧмӧн.

10-15 кубометрӧз вӧчӧны луннас морт вылӧ
Ӗгрӧ Володъјас, Маур Иванјас, Ӗлдӧк Миколај-
јас, Самсон Колајас, вӧрфронт вывса таяӧ заме-
чательнӧј јӧзыс, кодјас ез-нын ещамыс перјывны
гырыс вермӧмјас вӧружын.

Најӧ Октабрса революцијалы 17 во тыриг кежлӧ-
нын тыртисны колхозыс вӧрлезан задаңijесӧ
30 прӧцент саяӧ.

Ӗгрӧ Володъ, Самсон Колӧ, Маур Иван, Ӗлдӧк
Миколај, Педӧсеј Ӗлӧш сек кежлӧ-нын вӧчисны
морт вылӧ 200-250 кубометрӧн.

Бригада петис сӧветјас Ставсоюзса VII-ӧд сјезд
нӧма производственнӧј походӧ. Сijӧ кӧсјыис јан-
вар 5-ӧд лун кежлӧ тыртны задаңijесӧ пӧрӧд-
чӧм куџа — 70 прӧцент вылӧ, i зоннас шуис
тыртны — март 1-ӧд лун кежлӧ.

Кыскасиг кежлӧ колхозлӧн вӧвјас, додъјас,

сіес-көлуј ставыс дае октябр төлығын-на вөлі
қоңтөма став дофјас, вел уна доф вөчөма вы-
лыс, сіјес-көлуј сің-жө қоңтөма-лөсөдөма. Кол-
хозлөн ем 39 верстө вөв. На пышкыс мед-
бурјассө мөдөдасны вөрө.

Колхозын јуралыс Иван Афанасјевич кыкыс ын
летчыліс пөрөдчысјас дінө. Сіјө ыстис налы јай
да мукөд прөдуктајас, медем ударныкјас нөшта
бура ужаласны, медем төдасны, мыј на мыш
сајын ем колхоз, коді оз вунөд ассыс герөјјассө.

Тақі ужалө „Лозунг“ колхоз вөрфронт вылын,
тақі сіјө пөртө олөмө ассыс медежыд хоҗај-
ственно-політическөј мөгјассө.

Пыр вылө і вөзө

Жеңылік очеркын сөкыд петкөдлыны колхоз
олөмыс да ужалыс став бөкјассө. Ме сөмын көсі
герпасавны, кықі „Лозунг“ колхоз рајонын пөшти
медомө колхозыс регьдја кадө сувтис кокјылө
да петис большевистскөј туж вылө. Ме көсі віс-
тавны, мыј сөмын колхозын бура вегкөдлөмөн,
колхозныкјас честнөја ужалөмөн, классөвөј враг-
јаскөд чорыд тыш нуөдөмөн поңө јонмөдны
колхозөс, поңө вайөдны колхозныкјасөс вәжі-
точнөја олысјасө.

Серт, „Лозунг“ колхозын тырмытөмторјасыд
уна-на емөс. Колө шуны, мыј массөвөј уж кол-
хозныкјас пөвсын өні төдчымөн мөчөдөма. Омөла-
на мунө тыш лодырјаскөд, кодјас емөс-на кол-
хозын (Јаков Матрен да мукөд). Колхозын емөс-

на і кык бана шаңгајас: медем вескавны слу-
житны, најо пырөмаөс колхозо, а семјасо абу
пыртөмаөс, сек-жө семјайскөд олоны өтлаын
(сельсын јуралыс Сімаков да мукөд).

Сөкыдыс повчөмла Пімко Гріша пышјіс колхо-
зыс, муніс весіг Лөзымгыс. Сылы ковмөма шоныд
места да дышыңка ужалөмөн лөсыда олөм.

Колхозо честнөј өткаолысјасөс кыскөм сің-жө
абу-на колана выјын. 1934 воын көт-і кыскөма
27 овмөс гөгөр но зоңнас сіктын коллективізаціја
прөчентыс зев-на улын.

Сөмын бөрја каднас вөрчыштис коллективі-
заціја куңа уж, — котыртөма Кіров јорт нима
выл колхоз. Колө паскөдны өткаолысјас пөвсын
массөвөј уж, медем став честнөј өткаолысјасөс
регыдја кадөн кыскыны колхозо.

Рөдө Степан вөрфронт вылын медебур удар-
нык арнас пыріс колхозо. Та гөгөр колө паскөдны
ыжыд уж.

Колхоз ужалө бура. Тајө абу өмөј прімер, медем,
массөвөј уж, под вылын, нуөдны уж, дорвыв
коллективізаціја вөсна.

Но тајө тырмытөмторјасөс поңө регыдөн вес-
көдны, сөмын колө та бердө сөлөмыс да чорыд-
жыка бостчыны.

Воңө вылө верманлунјасыс „Лозунг“ колхозлөн
зев гырысөс. Сылөн өні-нін ем 355 га вің, 190 га
му, уна скөт, вөвјас, быдсама машинајасыс, уна пө-
лөс стрөјбјас (выл скөт карта, 3 гідња, мельнча,
склад, куңнеча, оілос башнајас, гумлајас да с.в.).

Колхозын öнi 100-ыс унжык овмös, ужавны бермыс 80 колхознык, коджаслөн ем честнöя ужавны да колхозöс јонмöднн ыжыд көсјом. Ем кымынкö даc бур ударныкјас, 23 морт колхознöј актiј 5 комсомолец. Вын абу-ичöt.

Ужјасөн колхоз таво справитчiс бура. Тувсов көза нуöдiс отлычно вылö, турун пунктöм ештöдiс јул 20 лун кeжлö, һаң idралiс да тeчiс 20 лунөн. Арса көза план тыртiс 120 прöч. вылö. Лепгöма ежа 17 га (130 пр. план сертыис). Iзапод гөрöма 67 га (110 прöч.). Став һаң вартöма нојабр 5-д лун кeжлö. Петкöдöма 1200 тонна трунда. Кыз-выјö ештöдöма кудeл вöчöм.

Государство возын објазателствојас тыртöмын колхоз абу-жö бöрын: турун сдajтiс турун пунктöм бöрын пыр-жö, һаң сдajтiс медвоза вартöм һаңыс, јöv да јaj поставка мынтöма. Тыр-мымөн дaстöма көјдыс, мынтöма ссудajас. Ас-вöлаыс государствоы вузалiсны 3 тонна гөгөр һаң. Уна колхозныкјас вузалiсны государствоы һаңсö 5—7 пудјөн. Кодыр коман во колхозыс көзасö 80 прöцент вылö жугöдiс шер, государство колхозныкјаслы сетiс зев ыжыд отсög. Тајö отсөгсö ез вунöднн колхозныкјас.

Унатор позö тани лыддöдлыны, но-i татыс-һин тыдалö колхозлөн збыл чужöмбаныс, мыј сiјö муно пыр возö, кыпалö вылö i вылö.

Тырыс могјас возö вылö сувтöдö ас возас колхоз. Таво-кö быд овмös вылö сöмөн арта-

лөмөн доходуыс воо 830 шайт, мөд во көсјөнү
вајөднү 1000 шайтөү.

Мөд во шуома вөчнү выл телатнык да ма-
шина сарај. Шуома 30 га вылыс костыны виэ.
Перјыны 2500 тонна трунда. Лептыны ежа 20
га. Уна меропріјатіејас індөма і виэму паскө-
дөм да сіјөс вөбітөм куға, і скөтвиэөм куға, і
стрөйтчөм куға, і културнөј уж куға.

Мөд пјатілеткаын шуома став честнөј өтка-
олиејасө кыскыны колхозө да лөгөднү Лөзы-
мын кујім колхоз.

„Лозунг“ колхоз сулалө большевітскөј туј вы-
лын. Сылөн лозунгыс — пыр вылө і воэө. Колхоз
быдтіс замечательнөј јөзөс, кодјас став сөлөмна-
ныс преданнөјөс колхознөј стројалы, совет властлы.

Іван Афанасјевич Распутінлөн, Сідөр Мішка-
лөн, Пілко Олөксанлөн, колхозсө котыртыс
Малањ Васкалөн, Огрө Володлөн, Онөс Надө-
лөн да уналөн мукөдлөн колхоз історіјаын ым-
јасыс некор оз ло вунөдөма.

Воэө ужын сөмын оз ков зазнајтчыны, нөшта
чорыда колө тышкасны колхозөс јонмөдөм вөсна,
соціалізм вөсна.

Воэө поколеңіе, быдмыө челаф кутасны на
јылыс течны да сывны сыланкывјас, кызі најө
1930 воын котыртісны ічөтк колхоз да гырыс
тышјас пыр вајөдісны сіјөс ыжыд да зумыд
колхозө, сувтөдісны большевітскөј туј вылө пар-
тіја да совет власт вескөдлөм улын перјісны
нвалы солыд да кыпыд олөм.

Гажөн ыпјалө зарңиа лун...

Сіја „Лозунг“ колхозса ыдарыңаҗаслы.

1

Лөн Сыктыв веотын кыпөдчө

Воз-асја јежыд ру.

Му нөрыс јылын кышөдчө

Куз шепта мича су.

Ми пух моз мусө небзөдөм,

Кор көзім сетчө нан.

Став јөвсө оиктыө вензөдіс

Колхозыңа—выл аң.

Рытоорөз, веоиг војјасми

Ез лөны јөрми суц:

Колхозчыча-геројас сен

Тақ нуөдісны уқ.

І шунгө паскыд сортасөд

Лөн Сыктыв, езыө ју...

А оуным өні копрасө—

Зил уқыө вөзјө шуд.

Ми мујас вылө петамөј

Гөрд шондыскөд щөщ.

І кыпыд уқлы бетамөј

Соцордінебмамыө щөт:

Сен уқлөн горыс кылө-мин

Выл кадыскод-жө том...

Муердіас вылын ылаөмыс

Со јургө дорыс-пом.

А мујас мијан паскыдөсө—

Оз тыдав пом ни дор;

А мујас мијан шылыдөсө—

Сен абу өви бор.

Лөн Сыктыв веотын кыпөдчө

Воз-асја јежыд ру.

Му нөрыс јылын кышөдчө

Куз шепта мича су.

Небыд лунтöлыс окаялö менö.
 Паскыд море моз, лажкжалö ерд...
 Сулыо кышöдчöм-сэргöм шы венö,
 Ме машинаос новлöдла сет.

Суыс колтаөн-колтаөн водö.
 Коахов му вылын бырöма чöv.
 Выл машинаөн уж менэм содö,
 Бура ветлöны том пара вöv.

Колта көрталыны локтисны аңяс,
 Щöщ і Сашукöј нумжалö сен...
 —Нолö, бостчылам, код-көдöс паняс,
 Петап ердјыоны—кыпöдлам вен.

А машиналөн тэргöмыс öдзö.
 Гажөн ыпјалö зарныа лун.
 Нывјас серамөн сындöмыс öзјö...
 Ужын медбöрын некод оз мул.

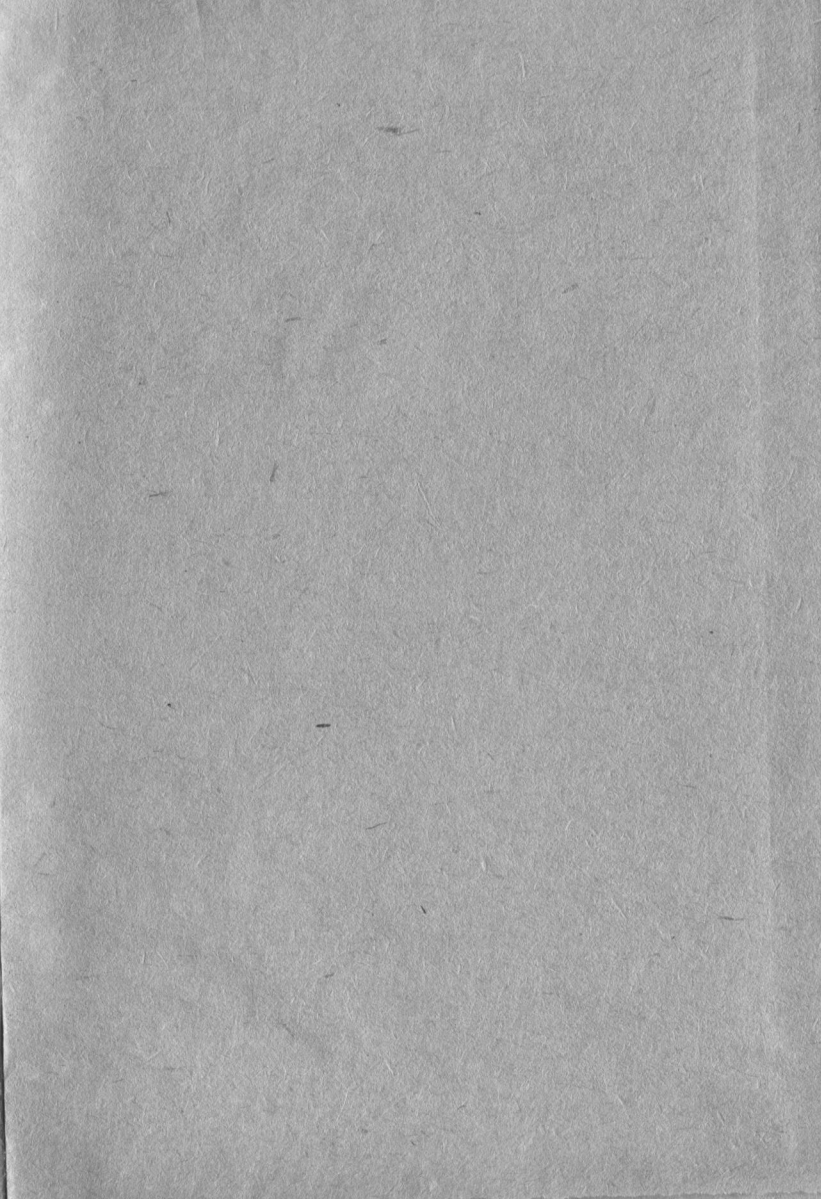
Шлывгы, вераліг, лөн Сыктыв јуöј,
 Тенад ва пыщкös оинвакод сöч.
 Радлы, нимкофас, öтүвја муöј,
 Тенад морöсыд том ужөн пös.

Тенад ерд вылын јуралö ылöм,
 Воча укјöдла Сыктыв ју саж...
 Тајö ужас і ылöмас кылö,
 Кыңи вослелö выл урожај.

Шонди рытлаыö норовтчис, вујис,
 Регыд ештöдам медбөрја рад.
 Ек, і кыпыд-жö выл јöзлөн ужыс,
 Ек, і гажа-жö томмöдöм кад.

Небыд лунтöлыс окаялö менö.
 Паскыд море моз, лажкжалö ерд...
 Сулыо кышöдчöм таргöм шы венö,
 Ме машинаос новлöдла сет.

Сыктыв јуѳј, езыѳ јуѳј,
 Гажа тенад кыркѳщ дор.
 Паакыд оѳртыд ылоѳ нуѳ
 Гожаа рытын оылангор.
 Вундѳм бѳрын тѳрѳт цетам
 Сыктыв дорѳ ныв і зоя.
 Рытсѳ ставнас гѳжам сетам...
 Том кад дырјі оз лок ом.
 Гудѳк менам тронгас ылоѳ,
 Нѳимкодасас уна ныв.
 Сыктыв куѳа јургас мыла
 Том нывјаслѳи оыланкыв.
 Тајѳ оылаѳм—ужаѳи гѳжыс.
 Мед-жѳ укјас Сыктыв сѳј..
 Кыпыд оылангоркѳд радмы
 Локтѳ ыжыд урожај.
 Кыркѳщ дорын муно ворсѳм—
 Ок, і лѳоым-жѳ-нын тан...
 Сашук пукоис мекѳд ортѳи,
 Сылѳн ѳзјѳ чужѳмбан.
 Ужыа Сашук пыр медвѳзми,
 Щѳщ і гѳжѳдѳгѳн шан...
 Зѳла ужалѳимѳе коѳин
 Сылм воѳ уна нан.
 Гѳра гудѳк мыла ворсѳ.
 Кыа кусі. Пукоѳ вој.
 Сыліг тырјі мунам гѳртѳ..
 Сашук кутѳ меномм сој.
 Сыктыв јуѳј, езыѳ јуѳј,
 Гажа тенад кыркѳщ дор.
 Паакыд оѳртыд ылоѳ нуѳ
 Гожаа рытын оылангор.

КАЗАЛОМ О ПЕЧАТКАЈАС

Лыст-бок	Строкалыд	Гіжōма	Колō лыддыны
3	3 Вылысан	мос	мōс
5	2 Вылысан	беспан	беспар—
5	3 Вылысан	Распутд	Распутін
10	1—2 Вылысан	Бріга-сдјас	Брігадајас
10	3 Вылысан	аоговорјас	договорјас
20	14—15 улысан	агентјскōд	агентјаскōд
44	1 Вылысан	дтмова	тынова
44	2 Вылысан	ōны	мōо
44	3 "	счōōрїтны	дōчōрїтны
44	6 "	кол	колō
48	4 *	пурас	пурјас
48	9 "	пур: јасысјас	пурјасысјас
52	4 "	актїј	актїв

дои 50 ур.

599

ВЫЛЬ ПАШ
КОЛХОЗ „ЛОЗУНГ“
НА БОЛЬШЕВИСТСКОМ ПУТИ

Коми Госиздат. Сыктывкар, Советская, 24.